

MYŚLIĆ (1440) *vb impf*

myślić (1361), **myśleć** (3), *myślić a. myśleć* (76); *myśleć Strum* (2); *myślić : myśleć ActReg* (19 : 1). [Za postaci wątpliwe uznano formy *praes, imp, impers i part praes z tekstów, w których brak pewnej odmianki (tzn. inf, praet, fut, con) lub jako pewne zaświadczone są obie. Wyżej wymienione formy z tekstów z zaświadczoną jedną odmianką pewną zostały pod nią podciągnięte. Formy „myśleł” i „myśleli” uznano za utworzone od bezokolicznika „myślić” z przejściem fonetycznym -il, -ił w -eł, -eł.]*

myślić (504); *myślić a. myślić* [zapis: -ł- (868), -łł- (1), -s- (13), -(ś)- (43)] (925), *myślić a. myszlić* [zapis: -łz-] (11); *myślić ListRzeź, March*² (12), *BierRozm, MurzNT* (5), *OrzRozm* (7), *KochZg, OrzQuin* (9), *KuczbKat* (10), *KochMon* (4), *WujJud* (3), *WujJudConf* (2), *BudBibKaw* (2), *ModrzBaz* (33), *Oczko* (2), *KochPs* (16), *CzechEpPORz* (2), *KochFr* (6), *KochBr, KochMarsz, KochWz* (3), *KochMRot* (3), *WerGość* (6), *BielSen* (3), *BielSjem, KochPam* (2), *KochPieś* (4), *KochSob* (3), *KochTarn* (2), *PudłFr* (11), *ArtKanc* (5), *GórnRozm* (9), *KmitaPsal, KochProp, KochWr, ZawJeft* (4), *GostGosp* (4), *GostGospSieb, GórnTroas* (2), *GrabowSet* (10), *KochAp* (3), *KochFrag* (4), *OrzJan* (29), *WyprPl* (2), *KołakCath, KołakSzczęśl* (2), *RybGęśli, WujNT* (35), *WysKaz* (2), *JanNKar, SarnStat* (6), *SiebRozmyśl* (3), *WitosłLut, KlonKr* (2), *PowodPr* (2), *SkarKaz* (20), *VotSzl* (2), *CiekPotr* (11), *GosłCast* (15), *SkarKazSej* (14), *KlonFlis* (3), *KlonWor, Zbyl Przyg; myślić a. myślić BierRaj* (2), *OpecŻyw* (25), *ForCnR, LibLeg* (8), *HistJóz* (4), *FalZioł* (3), *BielŻyw* (8), *BielŻywGlab, GlabGad* (3), *MiechGlab* (2), *WróbŻołt* (16), *WróbŻołtGlab, RejPs* (16), *RejRozpr* (7), *SeklWyzn, RejJóz* (31), *SeklKat* (5), *RejRozm, RejKup* (29), *RejKupSekl, HistAl* (17), *KromRozm I, KromRozm III, Diar, DiarDop, BielKom* (5), *GliczKsiąż* (10), *LubPs* (25), *GroicPorz, KrowObr* (14), *RejWiz* (56), *OrzList, KochZuz, RejFig* (11), *RejZwierz* (9), *BibRadz* (29), *BielKron* (41), *GrzegRóżn* (5), *KochSat* (5), *KwiatKsiąż, Prot* (6), *SarnUzn* (2), *SienLek* (5), *RejAp* (9), *GórnDworz* (29), *RejPos* (43), *BielSat, GrzegŚm* (7), *HistLan* (9), *RejZwierz* (58), *RejZwierzPodw, BielSpr* (2), *RejPosRozpr, RejPosWstaw* (5), *HistHel, Strum* (2), *StryjWjaz, CzechRozm* (35), *PaprpPan* (9), *KarnNap, KochOdpr* (3), *StryjKron* (13), *KochJez* (2), *KochSz* (5), *Paprup* (5), *ActReg* (40), *Phil, PaxLiz* (3); *myślić a. myszlić PatKaz I, PatKaz II* (2), *PatKaz III* (3); *myślić : myślić a. myślić March*¹*Wiet* (1 : 2), *BierEz* (13 : 19), *MurzHist* (3 : 4), *Mącz* (25 : 26), *HistRzym* (4 : 60) *BiałKat* (1 : 1), *BudBib* (4 : 13), *BudNT* (4 : 3), *SkarJedn* (1 : 1), *SkarŻyw* (36 : 46), *CzechEp* (22 : 2), *NiemObr* (7 : 3), *WisznTr* (2 : 4), *LatHar* (22 : 1), *CzahTr* (1 : 5); *myślić : myślić a. myszlić KmitaSpit* (3 : 1); *myślić a. myślić : myślić a. myszlić LibMal* (2 : 2), *Leop* (32 : 1), *Calep* (2 : 1).

inf myślić (256), *myśleć* (1); *-ić : -eć ActReg* (11 : 1; 85). \diamond *praes 1 sg myśle* [w tym: -e (4)] (76). \diamond *2 sg myślisz* (36). \diamond *3 sg myśli* (217). \diamond *1 pl myślimy* (19), *myślemy* (6), *myślim* (3), *myślime* (1) *ListRzeź, [myślem]; -emy MurzHist, KochFr, ActReg* (2); *-im SkarKaz* (2); *-emy : -imy Mącz* (1 : 1), *NiemObr* (1 : 1); *-imy : -im WisznTr* (1 : 1); \sim *-emy* (1) *MurzHist, -émy* (1) *KochFr, -(e)my* (4). \diamond *2 pl myślicie* (24). \diamond *3 pl myślą* (91). \diamond *praet 1 sg m myśliłem, -m, -em myślił* (43), *-em myślał* (1) *Strum R. f -m myśliła* (3). \diamond *2 sg m myśliłeś, -eś myślił* (3), *ty myślił* (1) *RejKup. f -ś myśliła* (3). \diamond *3 sg m myślił* (191), *myśl(e)ł* (1) *Paprup Dd. f myśliła* (19). *n myśliło* (2). \diamond *1 pl m pers myśliliśmy* (2) *LibLeg, BudBibKaw, -smy myślili* (1) *SarnStat, -chmy myślili* (1) *RejJóz. \diamond 2 pl m pers -ście myślili* (2). \diamond *3 pl m pers myślili* (91), *myśl(e)li* (1) *Paprup G2. subst myśliły* (4). \diamond [*3 du m*

pers myśliłasta]. ◇ *plusq 1 sg m* -m myślił był (1). ◇ *3 sg m* był myślił (1). *n* było myśliło (1). ◇ *fut 1 sg m* będę myślił (3). ◇ *2 sg m* będziesz myślił (4), myślić będziesz (2); będziesz myślił *BibRadz*, *RejPos*, *RejZwierc*; myślić będziesz *OrzJan*; będziesz myślił : myślić będziesz *CzechEp* (1 : 1). ◇ *3 sg m* myślić będzie (4) *Mącz*, *RejZwierc*, *SkarŻyw*, *CzechEp*, będzie myślił (2) *BierEz*, *BibRadz*, będzie myślić (1) *BielŻywGlab*. ◇ *2 pl m pers* będziecie myślić (1). ◇ *imp 2 sg* myśl (39). ◇ *3 sg* niechaj myśli (2). ◇ *1 pl* myślm (2). ◇ *2 pl* myślcie (12), [myślcie]. ◇ *3 pl* niechaj myślą (1). ◇ *1 du* myślwa (1) *RejZwierc* [272]. ◇ *con 1 sg m* bych myślił (6) *BierRaj*, *RejPs* (2), *BudBib*, *CzechEp*, *ActReg*, bym myślił (2) *OrzQuin*, *LatHar*. ◇ *2 sg m* byś myślił (5). *f* byś myśliła (2). ◇ *3 sg m* by myślił (25). *f* by myśliła (1). *n* by myśliło (3). ◇ *1 pl m pers* byśmy myśliłi (5), bychmy myśliłi (1) *SeklKat*; ~ -ili (5), - (e)li (1) *PaprUp* F. *subst* bychmy myśliły (1). ◇ *2 pl m pers* byście myśliłi (5). ◇ *3 pl m pers* by myśliłi (11). ◇ *con praet 3 sg m* by był myślił (1). ◇ *impers praet* myślon (6). ◇ *part praes act* myśląc (186), myśląc (2), [myślący (*cum f*)]; -ąc : -ąc *Mącz* (1 : 1), *SkarŻyw* (22 : 1). ◇ *part praet act* myśliwszy (2).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Rozmyślać, deliberować, rozumować, rozpamiętywać, przywozić sobie na myśl, na pamięć; cogitare Vulg, PolAnt, Mącz, Calep, Cn; agere, contari, meditari, pensitare, quaerere, speculari Mącz; deliberare, intelligere, ratiocinari PolAnt; consiliare Vulg; commentari Cn (504)* : Niżli się maż mścić/ trzebá myślić. *BierEz* O4, E4, G, G3; niektorzy [z uczniów Platona] oczy łobie dali wylupić aby tim dowcipniey myflili. *BielŻyw* 80; *March²* D2v [4 r.]; *RejJóz* C4v; *HistAl* A7; *BielKom* E8v, G4v; *LubPs* bb3; *Leży [leniwy]* rozwáliwszy brzuch myfli álbo brzaka *RejWiz* 6v, A6v, 113v, 155; [*Sybilla Delfika*] chodziła w czarnym odzyeniu myfląc/ obwiázawszy włofy około głowy *BielKron* 133; *Meditor*, *Myflię/* rozważam/ przigotowuyę fie. *Mącz* 212d; *Specular* [...] *metap.* myślę [!] *Rozmyślam* á *Rozważam* nieco łam s łobą. *Mącz* [407]a, 5d, 59b, 64a, 72a [2 r.], 288c (10); *SienLek* 14; *Górndworz* Q; *HistLan* Bv; bo długo myśliwszy/ Co dálej/ tymem ielzce był wåtpliwszy *KochPs* 108, 71; *SkarŻyw* 294; *Vmyślił* ią [*wąs brodeł*] vprzędzić. A długo myśliwszy/ Ten mu łye fortel ze włzech zdał naofobliwszy. *KochBr* 151; *KochSz* C3; *KochMRot* B4v; *Weźmi [skrzypku]* geśle/ iákoć miłá/ A zágray nie myśląc siłá. *KochPieś* 68, 60; *PudłFr* 8; *ActReg* 98, 183; *Calep* 212a, 899a; Wiele rzeczy w łercu łwym rozmyślam: á myśląc *Boleię*, y łámego siebie trapię *CiekPotr* B4v; *CzahTr* K4; Y długo myślił niż włzytkie przymioty/ *Wybaczył* w obu/ y wrodzone cnoty *KlonFlis* G4v.

myślić co (25): *OpecŻyw* 46; *March²* D2v [4 r.]; nieprzelłanę wdobrey nádziegi przywozić łobie nápamięć łákwawych łpraw iego/ vłtáwicznie myfląc włlytki łprawy iego [*Boga*] *RejPs* 113; *RejJóz* L4v, O2v; *HistAl* A7; *RejWiz* 142v, 170; *Mącz* 59b, 191c; *SienLek* 11v; *HistRzym* 52; *CzechRozm* 2v; co też teraz [*Helena*] *Niebogá* myfli/ *wiedząc/* że dziś o niey w rádzie *Oftáteczne* namowy *KochOdpr* B; *Oczko* 3v; *SkarŻyw* 160; *KochFr* 58; co we dnie myślimy/ To nocnego czału záś we łnie widzimy. *WisznTr* 30, 16; *LatHar* 577; Było co myślić/ była do wielkiéy cziłi drogá. *SiebRozmyśl* F3v. *Cf* *myślić co około kogo*.

myślić co około kogo (1): *coś* *Bołkiego* około *Mefyálzá/* [...] *czytał* y myślił [...] *Náthánael*. *SkarŻyw* 383.

myślić na co (5): *Leop Is* 57/11; *BielKron* 108; [*starzy skarżą się na dzisiejsze czasy*] *twirdząc/* iż włzytko idzie co dálej tho gorzey/ [...] myfliłem ná to czeńtokroć/ y było ná co *Górndworz* H5, C8v;

gáni [*Pan Bóg*] w tym hárdé á wyniofle myśli ludzkie/ ktorých vzywáią tylko fwiátu kwoli/ nic nie myfląc ná dobrodzyeyftwá Páńkie/ á iż to mamy od niego. *RejPos* 306.

myśleć za co (1): Abowiem niepráwość moię ia oglállác będę: y będę myślił zá grzech moy [*et cogitabo pro peccato meo*]. *Leop Ps* 37/19.

myśleć nad czym (2): Istud vocabulum diu me exercuit. Długom myślił nád tym słowem. *Mącz* 14c; *KochSz* C3.

myśleć o kim, o czym (180): *BierEz* E3, H2v, M4v; *OpecŻyw* 7v, 165v, 166, 168v; á krol ma w noczi myflić o ísprawie ludu fwego, á wednie to myślenie ma ku vczynkowi przywiełć. *BielŻyw* 166, 65, 106; iż czałem pan Bog obiawia nie czo oczym człowiek pirwey myflił. Czałem też obiawia oczym nigdi nie myflił. *GlabGad* L4, C2v; *BierRozm* 14; Memor fui dierum antiquorum: meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum meditabar. Rozmyflałem na ony dni ftare y roźmyflałem we wftyhkich vczynkach thwoich/ a myfliłem o vczynkach rąk twoich. *WróbŻołt* 142/5; *WróbŻołtGlab* A2v; *RejPs* 44v, 92, 130, 182v; *RejRozpr* E4, I3v, L4v, M6v [2 r.], O2v, O5; *RejRozm* 408; *RejKup* c8v, F, f3, p7v; *HistAl* A7; *MurzNT* 73v; *GliczKsiąż* N2v; *LubPs* N2v, Rv, R2, eev; *RejWiz* 69, 70v, 72v, 82, 95 (11); *Leop Prov* 28/5; *RejFig* Bb2v, Dd5; *RejZwierz* 143; Onći íam [*Bóg*] wyproftuie rádę y vmiejętność iego [*wiernego*]/ że będzie myflił o tháiemnicách iego [*et in absconditis suis cogitabit*]. *BibRadz Eccli* 39/9[10]; *OrzRozm* B; *GrzegRóżn* C2v; *KwiatKsiąż* G4; Stulta est meditatio futuri mali, Szalona rzecz yeft myśleć o przifzłych niefortunách. *Mącz* 213a; Quae nunc tibi animo sententia surgit, O czym teraz myślił/ co w tobie teraz leży. *Mącz* 435b, 6b, 59b, 95d, 144d, 233b (14); *OrzQuin* I, Y3v, Zv; *Prot* C; *SarnUzn* F4; *RejAp* 11, 36, 48v, 86v, 154v (7); *GórnDworz* M4v, P4v, S2v, Mm2v; *HistRzym* 61v; iż pirwłzego dnia mátká iego [*Jezusa*] święta máło myfliłá o zginieniu iego. *RejPos* 40; Ludzye czałow fwych niektorzy próści/ ciefzyli íe niekthoremi podobieńftwy fwieckiemí/ myfląc o tey troiákości perfon Bołthwá íedinego. *RejPos* 149, 16v, 183, 184v, 204, 342; *BiałKat* 23v; *HistLan* C; *KuczbKat* 400; *RejZwierc* 2v, 102, 134, 166, 170v (9); *WujJud* 222v; *BudBibKaw* A2; *HistHel* C3; pokazał mi [*sługa panu*] tákié pożytki/ o którychem ia nigdi niemyflał. *Strum* R; *CzechRozm* 2v, 16v, 33v, 111, 222v (7); *PaprPan* M4; Lecż ná tákich wefelach/ trzebá myśleć o dobrodzieyftwie Bożem [*cogitandum est de beneficio Dei*] *ModrzBaz* 36v, 23v, 97, 102v, 114, 128; *KochPs* 203, 207; *SkarŻyw* 46, 74, 134, 161, 196 (12); *CzechEp* 141, 294, 341; *NiemObr* 46, 92, 103, 110, 124, 133; *WerGość* 246; *KochTarn* 79; *ArtKanc* I8v; Pan Hetman rzekł ze się oto nie wyiachanie tak barzo frasuię iż wnocy niesypią otym pilnie mysląc *ActReg* 15; *OrzJan* 22, 81; Abowiem złość fwoię opowíadác będę/ y będę myślił o grzechu moim [*cogitabo pro peccato meo Vulg Ps* 37/19]. *LatHar* 163, 56, 88, 134, 561, 602, 636; *WujNT Luc* 3/15; *WysKaz* 41, 46; *SkarKaz*)(2v, 45a, 207a, 275a, 387b (9); *CiekPotr* 15; *GosłCast* 26; *PaxLiz* E4v; Ludzie [...] próżni y pyłzni/ ktorzy mniemáią/ iż íię wolnemi íáko źrzebię v ołlá vrodźili/ ktore o vđdzie y wodzy nie myśli. *SkarKazSej* 659b.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikami i odpowiednikami: o tym (20), *to* (4), *na to* (3), *poty; zaimek pytajny* (56), *iż* (15), *zaimek względny* (9), *że* (5), *aby* (4), *-li* (2), *jako, poki*] (91): *BierEz* Q3; Ieftlizes człouiek to czos íeft zawždy o íobie myfl. *BielŻyw* 106; *RejJóz* E; *RejKup* F, f3v, f5; Gdyż Alexander myflił íákoby ty gory były ták rozdzielone [*cogitaret qualiter montes isti divisi essent*]/ nie

ludzką ręką ále nawálnością potopu rzekł ie być rozbite. *HistAl* K8, L3; *MurzNT* 103v; *GliczKsiąż* C7; *LubPs* R5; [*marynarz*] Myfli iefli w Kárybdym kędy nie zápłynie/ Albo iefli też frogą łzczęfcien Scille minie. *RejWiz* 12; On vbogi młodzyeniec idąc w drogę łobie/ Myfli co go vczyły ony dwie ofobie. *RejWiz* 142v, 14, 41v, 84, 84v [2 r.], 131 (10); *Leop* 4.*Esdr* 4/50, *Luc* 14/31; *RejZwierz* 33v; *OrzRozm* Kv; Loktek żáłościwy będąc s łtráczenia oyczyzny/ chodził płácząc iáko dełperat po lefiech myfląc co czynić *BielKron* 368v; *GrzegRóżn* B4; *Mqcz* 353b, 480c; Myfliłem we dnie w nocy iáko wynidź z długu *Prot* Bv; *SarnUzn* D3v; *RejAp* 5v; *GórnDworz* P4v; *HistRzym* 12, 23, 47v, 76v, 133; *RejPos* 19, 66v, 149, 186, 197v (8); *GrzegŚm* A4; Owa on nędzny łtárec w wielkiej łwey żáłości/ Myflił czymby ráutowác mógł nędzney łtárości *HistLan* B4, B4, Cv; Potym też y ná to myślic máią/ że ludzie ym łá krewceyfzy y łábfzy/ [...] tym więcey lekarftw y częścicy potrzebuią. *KuczbKat* 420, 35; A vkaźże mi kogo coby myflił o tym/ Co łie wđzy z námi ma dziać ledá gdy ná potym. *RejZwierc* 246, 115v, 170v, 174v, 236v [2 r.], 237v (9); CO to iefł Bog kto chce myflić/ Muśi we łbie dziwnie kryflić. *RejZwiercPodw* 183v; *RejPosRozpr* c4; *CzechRozm* 125; wktóréy [*naturze*]/ iż ze czterzech żywiól w cíele/ á z duchá nieśmiertelného [*człowiek*] złożón iefł/ czym iefł/ y co to zá żywioly/ áby myšlił/ ogień/ wiátr/ wodę/ y ziemię: z których/ y iego/ y wśzyłkich inłzych rzeczy żywiących/ iftność iefł złożóná *Oczko* 3v; *KochPs* 51; Ráz przed iutrnią ná łofzku nie łpiąc myflił/ iáko prorocy rzeczy dálekie y przyłzłe widzieli *SkarŻyw* 332; Tedy Arcybiłkup zwieśiwfzy głowę/ myšlił co miał vczynić/ á Páná Bogá łię łercem rádził. *SkarŻyw* 510, 91, 99, 118, 243, 341 (8); *CzechEp* 86; *KochEr* 124; *KochSz* C3; *WisznTr* 19, 30; *KochPieś* 16, 52; *PudłFr* 11; *ZawJeft* 25 [2 r.]; *OrzJan* 42; zátrwożyłá łię [*Maryja*] z mowy iego [*aniola*]/ y myšliłá iákieby to było pozdrowienie [*cogitabat qualis esset ista salutatio*]. *WujNT* *Luc* 1/29, *Luc* 3/15; *SiebRozmyśl* F2v; *SkarKaz*)(2; *CzahTr* K3v.

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikami: *tak(o)* (14), *to(ż)* (4)] (50): A lew przed tym niż iá [*mysz*] puścił/ O tey rzeczy táko myflił: A coźby tu łławy nábył/ Bych ták liche żwierzę zábił. Miłóśierdzie z nią vdziałám/ [...] Možećiem łie co przygodzić/ W czym mi potrzebna może być. *BierEz* M4v, D2v [2 r.], D3, I4; Licemiernicy [...] podłluchaiątz tego/ ze złosci myfliłi: ten człowiek bluzni *OpecŻyw* 43, 44v, 46, 46v, 129; y yál myłzlycz Symeon y czo to ten prorok rozumyal yłz tak pyłal oto panna pocznye y porodzy *PatKaz II* 60, 60; *RejKup* v2; *HistAl* F2, L3; *KrowObr* 48; *RejWiz* 44v, 177, 190v; bo ták łobie [*niewiasta*] myšliłá: że bym też y łłáty łie iego dotknęłá/ tedy będę zdrowá [*dicebat enim: Quia, si vel vestimentum eius tetigero, salva ero*]. *Leop* *Mar* 5/28; *BielKron* 13, 82v; *KochSat* Bv; *GórnDworz* Fv, N5, Xv, Dd3; *HistRzym* 28v, 29; *HistLan* A3, Fv; *KochPs* 113; Tedy łię bárzo ztrwoży/ y myflić pocźnie: ná weyrzeniu Anioł/ ále ná rádzie nieprzyiáciel iefł. *SkarŻyw* 151, 57, 100, 332, 341, 347 (9); *WerGość* 246; *PapUp* Ev; *OrzJan* 8, 18; *SkarKaz* 120b; *CiekPotr* 55; łerce záraz źle moje tułzyło. Myśłę: co będzie prze Bóg? *GosłCast* 20, 56, 72.

Z przytoczeniem wprowadzonym przez *part praes act verbi dicendi* [w tym: *rzekąc* (41), *mowiąc* (10)] (51): *OpecŻyw* 7v, 74; *Dixerunt in corde suo cognatio eorum* [...] Ten wśzytek rodźay źły łpołem myflił w łerczu łwoim rzekáčz/ zagubim ná łwecie wśzythki dni łwięte. *WróbŻółt* 73/8; *HistAl* F2; *Leop* *Luc* 7/39; Tedy pocźli myflić Doktorowie y Fáryzeufzowie/ mowiąc/ Y coź zacz iefł ten co mowi bluznierftwá? *BibRadz* *Luc* 5/21; Vślyłzawfzy tho Domician myflił łám w łobie rzekąc: Pierwa mądrość iuź záchowáłá me zdrowie. *HistRzym* 58v, 26v, 28, 28v, 29v, 36 (37); *BudNT* *Matth*

21/25; Tám widząc ich dziwne ono nabożeństwo/ [...] myśliá łobie w sercu/ mówiąc: błogofławiony taki żywot *SkarŻyw* 13; A wżycy ktorzy łyżeli/ kładli do serca łwego (*marg*) myśliłi v siebie (-) mówiąc: Coż wżdy to zá dzieciátko będzie [*posuerunt ... in corde suo dicentes: Quis, putas, puer iste erit*]? *WujNT Luc* 1/66, *Matth* 16/7, 21/25, s. 153 *marg*, *Luc* 5/21, 20/14.

W połączeniu z zaimkiem przysłówkowym „tak” ogólnie określającym to, o czym się myśli z odniesieniem do treści poprzedzających (3): Nieieft Bog iny możnieyfy nád mię [*cesarz o sobie*]. A gdyż tak myślił/ záfnął. *HistRzym* 41v, 28v, 52v.

W połączeniach szeregowych (9): Modlitwá [*ma w sobie*] wśfelkye ćwiczenye duśfe/ myśląc/ czytąc/ łlucháyąc/ modłąc łye *KromRozm I* 12v; ábyłmy záwłfe o náukách łobye myłliłi/ czytáłi/ á piłáli *GliczKsiąż* N2v; gdy łie kto práwować ma [...] yáko łie wtem prácuje/ yáko wyele pyeczóluye/ myłli/ nye dofyypa/ byega/ yeżdzi/ koždy to nye tylko máły/ wyełki/ vmye powyedzyeć *GliczKsiąż* N3v; iż im [*duchem*] myłlimy/ rádzimy/ łądzimy/ łmęcimy się/ wefelimy się/ chwalimy Bogá *GrzegŚm* 47; *RejZwierc* 156v; ábyś raczył [...] odpuścić/ czymemkolwiek dnia dżiśieyżego/ myśląc/ mówiąc/ y czyniąc/ wyłtąpił. *LatHar* 70; nie bez przyczyny Páweł S. o łobie nápiłá: Będąc dziecięciem/ mówiłem iáko dzieciná/ rozumiałem iáko dzieciná/ myśliłem iáko dzieciná. *LatHar* 130, 561; kto o tym niewie ábo nie wierzy/ ábo nie myśli/ wżdy łię z tego zmartwychwłtánia náuczay *SkarKaz* 207a.

W charakterystycznych połączeniach: myślić barzo, częstokroć, długo (4), dowcipnie, dziwnie, krotko, mało, niewiele, pilnie(-o) (2), ustawicznie (3), źle.

Przysłowie: W łzczęfcu myłł o przygodzie *RejJóz* I5 *marg*, D8 [2 r.], L8v [2 r.]; *RejFig* Bb6; Fortunny to co w łzczęfcu/ myłli o przygodzye *RejZwierc* A5v. [Ogółem 7 r.].

Fraza: »myślić [o czym] srodze, z strachem, straszno« = o czymś strach jest myśleć [*szyk zmienny*] (1 : 1 : 1): Powiedzylá mu Philozoph/ łyżyłáes o Bodze/ Acż o tey dziwney łpráwie záwżdy myłlić łrodze. *RejWiz* 119; iż to co dżiś ieft niepodobno rozumum náłzym/ á łnadż y myłlić o tym łtráśzno/ tho tám okiem w oko w wielkich rádołciách wżytko da Pan Bog ogládamy *RejAp* BB5v; *CzechRozm* 111.

Zwroty: »milczkiem myślić« (1): Iełliżbyś milczkiem myłłzłąc odpowiedzylá łam w łobie [*Quod si tacita cogitatione responderis*; A iełli táiemną myłłá odpowięłz *WujBib*] iákoż ia mam poznác/ ktorego słowá nie mówił Pan? *Leop Deut* 18/21.

[»myślić w sobie myślęcy«: bo myłliłá iest wssobie, myłliczi y rzekłá *SprChęd* 83.]

»myślić przedtym« = przewidywác (1): Praecogito, Myłłę przed tym. *Mącz* 59b.

»myślić w sercu (a. w sercach)« [*w tym: swym (13), twoim (2)*] (16): *WróbŻołt* 73/8; Tedy Alexander [...] pocżął w łwym sercu myłlić iełliby łie z zwycięłtwem do Mácedoniei wrocił [*in corde suo cogitare cepit. Si [...] remearet*]. [...] Tedi Alexander pocżął w łwym sercu myłlić [*inceptit ... in mente sua dicere*]/ powiedz mi náłwięłtze drzewo kto mię ma zábić. *HistAl* L3, F2; *Leop Is* 57/11; *SarnUzn* D3v; Pułtelnik to widząc/ myłlił w sercu łwoim Iuż bacżę że to ieft zły duch *HistRzym* 29, 28, 52 [2 r.], 59v, 121v, 130; *KochPs* 113; *SkarŻyw* 13; *WujNT Luc* 3/15.

»myślić u siebie« (2): Nurzánie Iohánowe z niebali było czyłi złudzi? odpowiedzilełz mi. Y myłliłi v łiebie mówiąc [*ratiocinantur apud ipsos dicentes*]/ Iełli rzeczemy z niebá/ rzeczę/ przeczżełcie mu przeto nie wierzyłi? *BudNT Matth* 21/25; *WujNT* 192 *marg*.

»myśleć sobie« = *cogitare sibi Vulg* [szyk zmienny] (47): *BierEz* D2v, D3, I4; *OpecŻyw* 129; *ForCnR* Ev; *RejJóz* L4v [2 r.], O2v; *RejKup* v2; *GliczKsiąż* N2v; Potym łzedł myfląc łobie ná wyłoką gorę *RejWiz* 82, 108v, 131, 142v, 170, 177 [2 r.]; *Leop* 4.*Esdr* 4/50, *Mar* 5/28; *BibRadz* *Gen* 31/31; *OrzRozm* Kv; *GórnDworz* Fv, M8v, N5, P4v, Xv, Dd3; *HistRzym* 12; *RejPos* 149; *GrzegŚm* A4; *HistLan* A3; *RejZwierc* 174v; *SkarŻyw* 13, 57, 91, 100, 118 (8); Názáiutrz ráno wyłzumiawłzy fię/ pátrzy gdzie leży/ [...] myśli łobie/ ieflim ia to com był Cefárzem álbo nie. *WerGośc* 246; *WisznTr* 19; MYśleć ia łobie nie raz o Philozophijéy/ Myśle téz łobie nie raz o łwoiéy Zofiiéy: Kim fye lepiéy zábáwiác *PudłFr* 44; *OrzJan* 8, 18; *CzahTr* K3v.

»myśleć miedzy sobą« (2): A oni poczęli myflitz miedzy łobą rzekátz [*cogitabant inter se dicentes Vulg Matth* 21/25; myslili łámi w łobie/ mowiác *WujNT*; myslili v łiebie mowiác *BudNT*]: Rzeczeli kto z nás/ z nieba: rzecze nám/ a czemułcie mu niewierzyli *OpecŻyw* 74; *WujNT Matth* 16/8.

»z sobą myśleć« [szyk zmienny] (3): Bo [...] [*Sokrates*] powiedziáł/ że s łobą myśli/ iefli téz bogowie ktorą infzá pracą maią *MurzNT* 103v; *GrzegRóżn* F4; *PaxLiz* A4v.

»myśleć (sam) w sobie« [szyk zmienny] (46): *OpecŻyw* 46, 130; *PatKaz* II 60; rozumieiac głos iego [*Aleksandra*] y ołobę iego widzác/ począł w łobie łam myflić [*intra se cogitare et dicere cepit*]/ záilte mi łie zda że to iefł Alexander *HistAl* F2v; *KrowObr* 48; *Leop* *Luc* 7/39; *BielKron* 13, 82v; Commentor, Zmyšlam/ Myflę łam w łobie/ Rozwázam łam w łobie. *Mącz* 61c; y myflil łam w łobie rzekác: Poydę iefzcze ná łwoy páłac/ áza mię poznáią moi *HistRzym* 43v, 26v, 28v [2 r.], 36, [39], 41v [2 r.] (30); y myflilá w łobie pilno [*Panna Maryja*]/ [...] iákieby tho pozdrowienie być miáło/ y coby łie przez nię miáło rozumieć. *RejPos* 272; *HistLan* Fv; *WisznTr* 16, 30; *WujNT Matth* 16/7, 21/25, *Luc* 20/14.

»z trzaskiem [= *pośpiesznie, gwałtownie*] myśleć« (1): Lechowie, Wzgárdzili nimi [*rzządzającymi wojewodami*], á o iedney głowie Z trzákkiem myslili *KlonKr* A2.

»nie (wiele) myšłac« = *szybko, bez namysłu* (2): *PaprPan* Q3; W przyiázní raz záczetéy závázdy trwał łtátecznie [*Jan Tarnowski*]/ Ná to kázdy nie myšłac mógl kázác bełpiecznie. *KochTarn* 74.

»myśleć wysoko« (1): Graeckie słowo *μετεωρηξισθαι* iefł wátpliwe. Bo fię rozumieć moze/ ábo/ Ani fię z niebios o tym wywiádudyćie: ábo / Ani pátrzcíe w zgorę/ wátpiác o Bozkiey opátrznóści: ábo/ Ani fię wahayćie: ábo/ Nie myšłćie wyłoko *WujNT* 249.

Szeregi: »ani myśleć ani baczyć« (1): Abowiem żaden z nas áni o tym myfli/ áni tego baczy/ iz czás náłz zá kázdym tuż zá piętámi chodzi *RejAp* 5v.

»myśleć i czytać« (1): *SkarŻyw* 383 *cf* *myśleć co około kogo*. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»myśleć i miłować« (1): Lecz y teraz choć go nie widzím/ przedfię łácniey o nim [*Synu Bożym*] myšlim y łácniey go miłuiem *SkarKaz* 487b.

»(ani, nie, nie tylko) myśleć, (a(l)bo, ale, i, ani) mowić« [szyk 10 : 7] (17): *OpecŻyw* 46, 165v, 168v; *KrowObr* 48; *OrzRozm* A3v; O czym nam dziwno y myflić y mowić/ bo thego rozum człowieczy żaden włáfnie nigdy zrozumieć nie moze. *RejZwierc* 2v, 230; *CzechRozm* 111, 131; Mogł plákác o P. Bogu myšłac y mowiác kiedy iedno chćiał. *SkarŻyw* 574, 160, 356; *PaprUp* Ev; *NiemObr* 92; *LatHar* 577, 602; *SkarKaz* 551a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»myśleć i namowy czynić« (1): O tym tedy y myšłac y namowy czyniac *BudBibKaw* A2v.

»myśleć i pisać« (1): BErozus on Hiftoryk by tu chciał zeyść z niebá/ Wiele myśleć y piśać o tymby mu trzebá *PaprPan* M4.

»prosić abo myśleć« (1): A temu ktory może dáleko obfićiey vczynić nád to o co prośimy ábo myślimy [*quam petimus aut intelligimus*; niżli prośimy álbo rozumiemy *Leop*] *WujNT Eph* 3/20. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»nie myśleć ani się przypatrować« (1): Boć fie iedno táki káždy trwogi boi/ ktory o niey nigdy nie myfli/ áni fie iey przypátruie *RejZwierc* 166.

»myśleć i rozbierać« [*szyk 1 : 1*] (2): *CzechRozm* 2v; Iełá [!] myśleć/ y rozbierać zľobá: Kogoby mogłá mieć łwá ozdobá. *PaxLiz* A4v.

»myśleć a rzec« (1): wľzakofz wzd yfá ył [*Symeon*] dzyuouacz myślącz a rzekącz łam wľobye O yako to ten prorok nyeroftropnye napyłáł *PatKaz II* 60.

»myśleć i uważać« (1): iz myslono y vwazano, iesli znienawisci przyiaźn przerobic *ActReg* 129.

»(ani) wiedzieć i (ani) myśleć« (2): bo co dále y bliźey ku łmierći idziemy/ á o niey áni wiemy áni myślimy gdzie nas zdibáć á zálkoczyć ma *RejZwierc* 170v; *SkarKaz* 387b. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»myśleć, (albo (ws)pamiętać« (2): *KwiatKsiąż* G4; Day myśleć o oľtátnim dniu/ day pámięćáć o łkonániu *ArtKanc* T8v.

»nie wspomnieć ani myśleć« (1): iżeš łklámáłá/ y námieš nie wľpomniáłá/ ániš myfliłá w łercu twoim [*non es recordata neque cogitasti in corde tuo*]? *Leop Is* 57/11.

W przén (20) :

myśleć co (3): iz fie łercu tve vdáło zá inľzú drogá/ á co inľzego myfli niż iefł łczyra drogá woley Páná twego. *RejPos* 64v, 64v; *RejZwierc* 251v.

myśleć czym (1): możeli ie rozłádek dowćipu ludzkiego ogárnáć? o łkutkách iego [*Królestwa Chrystusowego*] duchownych łercem kámieniľtym myśleć/ á wľty nieobrzezánymi mowić? *CzechRozm* 185.

myśleć o czym (14): *RejPs* 75v; Teraz zálię czo mi fie tu nowo przytrefiło O czym nigdy me łercze łnadz było nie myfliło *RejJóz* I6, M5v; *HistAl* M8v; *RejWiz* 6v, 27v; Zadne łercze nie może myśleć o tych rzeczách iakoby przyłtało [*Et digne non cogitabit in illis cor*] *BibRadz Eccli* 16/19; *RejPos* 65; *RejZwierc* 228v; *CzechRozm* 185; *KochPs* 49; *ZawJeft* 28; Lekka myśł/ niepodobné rzeczy przed się bierze: O łtárošći nie myšli/ áni ná łmierć pomni *KochFrag* 15; *LatHar* 588.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z odpowiednikami i zapowiednikami: o tym, to; ješľiby, jako, zaimék względný] (3): RAcz miły panie: záložic kres ięzykowi y łercu náłľemu: aby ono niemyfliło: a on niemowił to co by było nád wolá łwięćá twoię *RejPs* 60; *MurzHist* O3v; myłże teraz częłto/ iáko miłošćiwie dla ćiebie przedwiećzny Bog sľtał fię [...] łługá ćłowieká grzełźnego. *LatHar* 394.

W połączeniu z zaimkiem przysłówkowym „tak” ogólnie okrešľającym to, o czym się myśli (1): Czo fie mnie teraz dzywnie nie chcącz przytrefiło O czym me łercze nigdy łnadz tak nie myfliło Toć fie ono prorocztwo/ teraz wypełniło *RejJóz* M5v.

a. *Wyobraźać sobie; imaginari Mącz [co]* (2) : *Imaginar*, *Myflię* nieco/ Bierzę łobie ná myśł. *Mącz* 165d.

Zwrot: »sam sobie myśleć« (1): Spać álbo leżeć thám gdzie wodá łzumi álbo łczyrczy/ álbo y łam łobie myśleć ma wodę łiekącą/ pomaga ku łpániu. *SienLek* 56.

2. *Obmyślać, zamyslać, zamierzać; dbać, starać się, troszczyć się, usiłować; liczyć na kogo, na co; życzyć; cogitare Mącz, Vulg, PolAnt, Cn; meditari Mącz, Vulg, Cn; moliri Mącz, Cn; consulere Modrz; coquere Cn (855)* : *OpecŻyw* 98v, 154; *WróbŻołt* 82/6; *LubPs* I3v, hh3v; *Leop* 4.Esdr 11/29; *RejFig* Aa [2 r.]; *Machinor*, *Myśleć/ pokuřzam/ gotuyę/ wynáyduyę co dziwnego/ chytrego/ y zdrádlwego. Mącz* 202d; *niewięm myřląc/ s kąd począc mam? OrzQuin* H4v; *Bo iuř dziś muř tydzień myřlić/ kramy y ápteki zwıřzowác/ trzy kroć łie řydowi łpowiádác/ niřli do łiebie przyiációły zwabić. RejŻwierc* 190v, 230; *ArtKanc* K6v; *ActReg* 79; *WyprPl* B2v.

myśleć co (146): *BierEz* C3v, Iv, Q3, Q4; *OpecŻyw* 43; *PatKaz III* 146v; łpokoinichmy przyřli my łludzy twoi nic nye myřlmy złęgo [*nec quidquam famuli tui machinantur mali Vulg Gen* 42/11] *HistJóz* C2, C3; *BielŻyw* 53; *Qui cogittauerunt iniquitates in corde [...]* Ktorzy myřlili złóřci w serću łwoim *WróbŻołt* 139/3, 4/5, 34/20, 37/13, S7; *A ia iłcie wnawięczłřfem łwem przełřtráchu nic inego niemyřłę iedno vćiekác łie ktobie RejPs* 83, 184; *RejRozpr* E4; *RejJóz* C5v, E6v; *O tos iuř mas czos myřlyła Na mnies łię nieomilyła. RejKup* f6, Hv, v3, cc4v, cc7v; *LubPs* I4v; *Ale znác po pořtáwıe y z zwyczáiu twęgo/ Izeř człówiek pocźciwy á nie myřliř złęgo. RejWiz* 46v, 59; *Ale ći ktorzy łřukáli mi złęgo/ prořnořci mawiáli á zdrády cály dzień myřlili [dolos ... meditabantur; zdrády wymyřłáli WujBib]. Leop Ps* 37/13; *A złóřnicy lepak/ według tego co myřlili [secundum quae cogitaverunt]/ káráni będą Leop Sap* 3/10, *Ps* 2/1, *Prov* 6/14, *Ez* 11/2, *1.Cor* 7/34; *RejFig* Bb2v; *RejŻwierc* 44v; *BibRadz Sap* 2/21, *Eccli* 16/22, *Matth* 1/20; *OrzRozm* B; *pytał ich pořthym łenat co myřłá/ ieřli chcą przełkázác prawdziwemu piřmu łwiętemu ku powiádániu BielKron* 214, 186, 253v, 369v, 392v; *Mącz* 188a, 253a; *OrzQuin* I3; *GórnDworz* Mm3; *HistRzym* 24, 34; *iuř dzyeń odedniá nic nie myřli iedno áby łie záwřdy kurzyłó/ á huczáló w domu ie^{go} RejPos* 162, 133, 289; *kthóry [Daniel] ácz Bogiem nie był/ wiedział co myřlił Nabuchodonozor król BiałKat* 158v; *GrzegřSm* A4v, 30, 31; *RejŻwierc* 50v, 77, 84v, [233]v, Aaa3; *BudBib Sap* 2/21, *Eccli* 19/23; *BudNT 1.Cor* 13/5 [4], *2.Cor* 1/17 [2 r.]; *ModrzBaz* 63v; *ták řciřnıone ludzie łercá maia/ iřz nic inego niemyřłá/ iedno áby łobie byłó/ áby łię tylo znim łamim dobrze dziáło. SkarŻyw* 115, 294, 487; *StryjKron* 607; *KochFr* 4, 67; *GórnRozm* A3; *KmitaPsal* A4; *PaprUp* F; *Bo kłopot łerce trapi/ á žal řywot hydźi/ Myřłeli co/ nie pocźnę: pocźnęłi/ nie łpráwię/ Głowę trołką/ á ręce prořną pracą báwię GrabowSet* Ov; *KochFrag* 25; *OrzJan* 8, 30, 76, 77; *LatHar* 489; *RybGęřli* Dv; *WujNT Matth* 1/20; *JanNKar* A3v; *áby z nich [z prorocřw] miał kto wiedźieć/ co P. Bog myřli y czynić chce/ y co o ludzkich przygodách [...] pořtánowił. SkarKaz* 518a; *CiekPotr* B4; *GosłCast* 29; *SkarKazSej* 662a. *Cf myřlić co z kogo; co komu; co przeciw(ko) komu, przeciw czemu; co na kogo; co o kim, o czym; Ze zdaniem dopełnieniowym.*

myśleć co z kogo (3): *PatKaz III* 146; *WujJud* 63v; *nie iżebyřmy byli dořtáteczni łámi z łiebie co myřlić [cogitare aliquid a nobis] iáko łámi z łiebie: ále dořtátecznořć nářzá z Bogá ięřt. WujNT 2.Cor* 3/5 [*przełkad tego samego tekřtu PatKaz III*].

myśleć co komu (24): *HistJóz* E4v; *BielKom* E7v; *LubPs* I2v, S3; *GroicPorz* e4; *BibRadz 1.Mach* 9/71; *BielKron* 28, 125, 213, 220; *Prot* C; *HistRzym* 19v; *RejŻwierc* 140; *BielSpr* c2; *potwierdziwřzy im tego przyłięgá/ iřz im nie myřlił nic złęgo/ áni przyiációłom ich [non quaeremus vobis mala et*

amicis nostris] *BudBib* 1.*Mach* 7/15; *CzechRozm* 232v; *CzechEp* 8, 27; *ActReg* 19; *GrabowSet* L2; *OrzJan* 89; Bo ná tym wielka pomoc wodzowi dobremu/ Wiedzieć co nieprzyiaćiel myśli woysku twemu. *KmitaSpit* Bv; *CiekPotr* 25; *GoslCast* 29.

myśleć co przeciw(ko) komu, przeciw czemu (13): *LubPs* G3, K3v; Aman [...] przeciwnik żydowfki/ myślił przeciwko im złe rzeczy/ áby ie był pozábijał [*cogitavit contra eos malum, ut occideret illos*] *Leop Esth* 9/24; Coż więc myśleć pyzećiwko [!] Pánu [*Quid cogitatis contra Dominum*]? *Leop Nah* 1/9, *Sap* 3/14; To ielt/ gothowem ćiebie wypućić z thego karánia com ia myślił przeciwko tobie. *BibRadz* I 458c *marg*, *Sap* 3/14; *HistLan* B3; *WujJud* 63v; *BudBib Nah* 1/11; *CzechRozm* 231v; a obywatelomby fię też zágradziła drogá myśleć co chytrze przeciwko nam [*occasio moliendi aliquid mali adversum nos*] *ModrzBaz* 126v; *StryjKron* 562.

myśleć co na kogo (2): Co myśleć ná Iehowę [*Quid cogitabitis ad (marg) contra (-) Dominum*]? *BudBib Nah* 1/9, *Ier* 29/11.

myśleć co o kim, o czym (6): *BierRaj* 17v; *RejWiz* 73v; Abowiem wórzá koniec mądrego/ á nie zrozumieią coby myślił o nim Bog [*quid cogitaverit de illo Deus*]/ y czemu by go Pan ták obronno miał. *Leop Sap* 4/17, *Ier* 29/11; *BudBib Iob* 31/1; O naszych wiezniach co myśli atom niemogł zrozumieć to raz longo carcere ie karać, to drugi raz leuiter ie wspominać *ActReg* 102.

myśleć komu, czemu [= *dla kogo, dla czego*] (22): ale naprzód piśáł [*biskup*] do Suffragana Padwienfkiego (ktory mu nad inśzé o złém myślił) *MurzHist* V2v; Tákżeby też ći ftanowie od Páná przeźrzeni/ [...] áby nie tylko łobie y pátrzyli/ y myslili/ y czynili/ ále wśytkim członkom poruczonym łobie *RejPos* 281; *Oczko* 26. Cf *Z przysłówkiem*.

myśleć naprzeciwko komu, przeciw czemu (18): Oto iakoć naprzeciw ludu twemu złościwą radę wzięli j myslili naprzeciwko świętim twoim [*et cogitaverunt: adversus sanctos tuos*]. *WróbŻółt* 82/4, 139/9; *KołakCath* C4. Cf *myśleć co przeciwko komu; Z przysłówkiem*.

myśleć na co (6): <I będziefz miał żywot sławny długi >Nie m)yl ná to doczełne zbieranie *RejRozpr* K3v; *CiekPotr* 49. Cf *ze zdaniem dopełnieniowym*.

myśleć o kogo, o co = dbać (7): *GórnRozm* I4v; Ale o sławę swoię ani o Decrety ni czyie niemysle bo mię dosiádz niemogá *ActReg* 166, 12 [2 r.], 164; *WujNT Eph* 3/20. Cf *Ze zdaniem dopełnieniowym*.

myśleć o kim, o czym (384): Wiem iż mię ty nienawidziłz/ A o inney żenie myśliłz. *BierEz* B4v, R3v; *OpecŻyw* 7, 83; *FalZioł* V 50v, 88v; Thedy Atila [...] myślił o pomćie/ á ziechawfi z onego miełtca oblegl miałto Kawienfkie y dobył. *MiechGlab* 54; *RejPs* 51; Za tháfch thedi namowá naczal yufch o gośpodinyey miślycz, y Richlo potym chcziáll oná łzykyerá [przathnac] *LibMal* 1543/76v; *RejRozpr* I3v; *RejJóz* C, F3v, M8v; (*did*) Pleban niekaze myślycz opotomkach. (-) Ach mas ty łobá czo czynić A nie o potomkach myśleć. *RejKup* 17, f2v [2 r.], f3, f4v, f8, G, t4v (10); *Leop* 1.*Cor* 7/34; A to wśytko ftát pochodzi że o przyślym żywocię niemyslemy *MurzHist* A4v, B3v, V2v; *Diar* 54; *BielKom nlb* 4; y otuchę im dáya [*niektóre matki synom*]/ thák o Wenufie yáko y o inślych nyezbednych rzeczach myśleć a ftárác fie. *GliczKsiqz* E3; Co teraz walki wśędzie wráya/ wten čás nye tylko żeby o nich było flychác/ ále áni o nich niemyslono káždy myał ná fwym dofić. *GliczKsiqz* H2v; *LubPs* L2, Q3, Rv, ee4, gg5; *KrowObr* 22, 33, 90, 186v, 195, 236v; Aż y máły Záiączek co fiedzyał w pokoju/ Nie myślił nic o zwádzye áni o rozboiu *RejWiz* 126, 12v, 54, 62v, 69, 77v

(11); *Leop* 1.Cor 7/34; *RejFig* Aa5v, Bb8v, Ee3; *RejZwierz* A5, 23v, 24v, 103v; *Vbogić* iestem y niedoŧháteczny/ ále Pan myŧli o mnie [*Dominus cogitabit mihi (marg) de me (-)*]/ będąc rátkiem moim y wybáwicielem moim *BibRadz Ps* 39/18, *Ez* 38/11, *Philipp* 8; *OrzRozm* A3v, B, Fv; *BielKron* 88, 123v, 161, 242v, 319v, 322v; *KochSat* C; *KochZg* A2v; *Nihil pensi habere*, *Nic* o czym nie myŧlić. *Nic* nie dbáć. *Mqcz* 288c, 212d, 265d, 505b; *OrzQuin* B, G4v; *Prot* B3v; *RejAp* 102v; *GórnDworz* E8 [3 r.], E8v, Y6, Bb5, Gg3v, Hh4; *HistRzym* 4v, 17v, 19; *Iuż* myŧliŧz o ŧkrzyni/ o kuchni/ o ŧtáyni/ o ŧenie/ o czełádzi. *Iuż* wiefzaŧz klucz ná ŧzyi/ maczaŧz kraty by nie oŧlábiáá/ pociágaŧz kłotki. *RejPos* 138v, 6v, 18v, 34, 37, 62v (11); *GrzegŚm* 38; *HistLan* B2v; *RejZwierc* B2v, 41v, 54, 71v, 94v [2 r.] (17); *RejPosWstaw* [41³], 42, [110²]v, [143³]; *Strum* P4; *CzechRozm* 230v, 232 [2 r.], 236, 237 [2 r.], 241v; *IVż* my leżmy beŧpieczynie gdy *Mikołay* w polu/ *Nie* myŧlmy nic o walce ále o pokoju. *PaprPan* Xv, Fv, L2, Aa3, Bb2v; o iáko częŧto ŧwary [*małżonkowie*] miedzy ŧobá wŧczynáią/ á o rozwodzie myŧlá [*divortium machinantur*]? *ModrzBaz* 53v, 15 [2 r.], 18v [3 r.], 22 [2 r.], 22v [2 r.], 24v (15); *SkarJedn* 380; *KochOdpr* B3v; *Oczko* 26; *KochPs* 71; *lud* wielki przez piéc tyŧięcy/ ŧukáiąc poćiechy y pomocy w chorobach: wypráwił ŧię zá nim [*za Jezusem*] máło co myŧláć o potrzebách ciełefnych. *SkarŻyw* 384, 31, 52, 56 [2 r.], 71, 192 (24); *CzechEp* 138, 144, 166, 206, 338 [2 r.]; *NiemObr* 39, 118, 129, 172; *KochWz* 138; *KochMRot* B2v; *WerGoŧc* 214; *Nie* myŧl mátko o ŧzátách drogim złotem tkánych/ [...] *Ráczey* mi máry gotuy *KochPam* 87; *KochSob* 60; *PudłFr* 10, 38, 44 [2 r.], 52, 69; *GórnRozm* A4v, C3, D, H4v; *KochWr* 23; *PaprUp* L2v; y trzeba ŧię znim nieskwapliwie obchodzie, [...] a przecie oswych rzeczach myŧlec *ActReg* 85; *Pan* *Wda* *Lubelski* milczy oswey drodze, a *Pan* *Podskarbi* obciáżony inŧszemi ciężarami, nie myŧli o iego wyprawie. *ActReg* 128; *Ia* ŧię oŧię nic niestaram choć wm kazesz osobie myŧlic *ActReg* 166, 5, 15, 55, 104, 164 (11); do grodzezy ŧerdzi/ tego ŧimie przyczynić: y myŧlić też o pługu/ o wożie/ o bronie. *GostGosp* 80, 96, 155; *Phil* Q4; *GrabowSet* M2v [2 r.]; *KochFrag* 20; *nic* inŧzego [*cesarz turecki*] nieczyni/ o żadney rzeczy bárziéy nie myŧli/ *nic* wiécéy nie prágnie/ áni ŧobie ŧyczy/ ieno áby co prędzey *Polfkę* wbiegł. *OrzJan* 89, 30, 37, 48 [2 r.], 52, 78 (11); *LatHar* 122, 246, 513, 598 [2 r.], 678; *KołakSzczęŧl* A3v; *WujNT* 233, *przedm* 14 [2 r.], s. 138 *marg*, 170, 1.Cor 7/34 [2 r.], s. 593 *marg*; *SarnStat* 144, 987; *SiebRozmyŧl* H3; *KlonKr* A2; *PowodPr* 51; *Wierzę* w *Bogá* ktory mię ŧworzył y odkupił/ *iż* on o mnie myŧli/ y ŧtáránie ma o mnie oycowŧkie *SkarKaz* 550b; *VotSzl* B4; wiele ná człowieká *Przypada*, o czym myŧli, y o czym nie myŧli. *CiekPotr* 25, 45, 49; *GostCast* 39, 72; *SkarKazSej* 665b, 674a, 675a, 695a, 696a; *KlonFlis* E4v [2 r.]; *ZbylPrzyg* B2v; [Niewczás o lekarŧtwie myŧlem/ gdy ŧmierć przynagła *ArtTanat* 49]. *Cf* *myŧlić co o kim, o czym; Ze zdaniem dopełnieniowym; Z przysłówkiem; »ani myŧlić«, »myŧlić o gardle [czyim]«.*

myŧlić po czym [= o czym] (1): *Wieczei* teras po ŧpowiedzy *Myŧlyć* gdy czie ŧmierć nawiedzy. *Dawnoć* bylo oney myŧlyć *Wiedzać* zes tego niemial ŧbyć. *RejKup* f3.

cum inf [w tym z elipsą inf (2)] (136): dla tego myŧláć á chcąc [...] *pożytek* wczynić *Polakom*. *Myŧliłem* *mowę* *polfká* *ij* *xięgi* *polfkie* *moym* *nakładem* *wybiyáć* *March¹Wiet* Av; *BierEz* Qv; *HistJóz* A2; *MiechGlab* 11; *WróbŻołt* 139/5; *LibLeg* 10/147, 11/22, 56; ábowiem mię *iuż* nic to nieobruffy by mnie nábrziéy *człowiek* myŧlił *zle* wczynić. *RejPs* 83, 34v; *RejJóz* L4v; *A* *ŧymze* *dom* *pana* *oŧfowskyego* *pana* *pyotra* *Splawŧkiemv* *nadyachacz* y *pyenyadze* *ym* *pobracz* *myŧzlil*. *LibMal*

1546/111v, 1546/111v; *SeklKat* I4; *RejKupSekl* a5v; *MurzHist* M3v, N3; Nie myślę wyrzędzić złości/ Iedno piję do fytości [*Bachus o sobie*] *BielKom* E7; że ten który żonę poymuye pokutować myśli. *GliczKsiąż* Pv, D7; *RejWiz* 8v; gdy przełthał mowić Achior/ rozniewali sie nán wślyficy przełożeni [...] y myłlili go zabić [*cogitabant interficere eum*] *Leop Iudith* 5/26, 4. *Esdr* 11/25, 31, *Sap* 18/5, *Dan* 6/4, *Zach* 1/6, *Act* 27/39; Potym Ioás myłłił opráwować Dom Pánłki [*fuit in corde Ioas ut innovaret domum DOMINI*]. *BibRadz* 2. *Par* 24/4, I 186b *marg*, 2. *Mach* 12/8, *Act* 27/39; Myłłił w then čás Sáládyn Krześciánom zálę Ieruzálem puścić *BielKron* 179v, 14v, 66, 97, 101v, 201v, 244; *GrzegRóżn* E2; Moliri bellum, Myślic wóynę nápcząc. *Mącz* 229c; Aveo scire quam rerum rationem instituat, Radbym wiedział co myśli czinić/ co przed się bierze. *Mącz* 413c, 175d, 212d, 229c, 289c, 429b; *Prot* A2, A3; *SienLek* 107v; Sukno tę moc miáło/ że kthozkolwiek ná nim liedział/ á gdziekolwiek myłłił być/ tám wnetki był. *HistRzym* 61, 123; *RejPos* 68v; *KuczbKat* 135, 280 [2 r.]; *KochMon* 20, 32, 33; *WujJud* 125v; Gáłzma powieda/ że ty y Iudowie myłłicie się [przećiwić [*cogitatis rebellare*]] *BudBib* 2. *Esdr* 6/6, *Ex* 2/14, *Iudic* 20/5, *Ier* 36/3, 1. *Mach* 11/14; *BudNT* przedm a4; że my żadną miárą nie odłączamy/ áni odłączác myłłimy onych wiernych chwalec Bożych *CzechRozm* 24, 79, 127v, 226, 233v [2 r.], 237, 251; *PaprpPan* G3v; *ModrzBaz* 118; *KochPs* 204; Myłłił Krol ípuścić fýnowi krolestwo/ á fam przy ś. Bonifacyusie miełzkác *SkarŻyw* 576, 27, 80, 88, [197], 250, 573; *StryjKron* 155, 360, 421, 522, 737; nie myślę nigdy złym zá złe oddawác *CzechEp* *4, 8, 102, 206, 338, 378, 424; *CzechEpPORz* *4v, **3v; *KochJez* A2; *KochFr* 79; *KochMarsz* 155; *KochSz* C; *KochWz* 137; *WisznTr* 23; *KochPam* 84; *KochPieś* 2, 14; *PudłFr* 5, 45; *KochProp* 7; tak ye [ród *Zborowskich*] wytracic miłłono *Paprup* F4v, G2; *ActReg* 6, 48 [3 r.], 68, 81, 104, 130; *LatHar* 26; *WujNT* *Act* 27/39, 2. *Cor* 10/2; *KlonKr* C4v; *KmitaSpit* B2, B3, C4v; *PowodPr* 59; CzeKałem cię Pánie kiedy mię záwołałz: myślęc się ochotnie odezwać *SkarKaz* 553a, 384a; *CiekPotr* 52; Dżis wślytko wywrzęc myślęc/ myślęc wślytkie rozumy Ná iego głowę fádzić *GosłCast* 15, 59; *SkarKazSej* 682a.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z odpowiednikami i zapowiednikami: o tym (94), to (7), na to (4), o to; zaimek pytajny (144), aby (36), zaimek względny (27), żeby (11), by (8), że (4), iż(by) (3), -li] (234): *ListRzeż* w. 15; *BierRaj* 16v; gdyżem zgotował litery [!] [...] myłłac cobych miał ták krotofilnego náprzod wybiyác *March¹Wiet* Av; Dworne rzeczy tám [pani] myłłiá/ Iákby się tego pomściá. *BierEz* C3v; Częłto náń [na miód] leżác pogłádał/ Myłłac by gi dobrze przedał. *BierEz* Q3, D2, E4, F2, F3, F3v (13); *OpecŻyw* 1v, 8, 68v, 69v, 70v [2 r.] (9); *ForCnR* Ev; *FalZioł* IV 56b; *BielŻyw* 156; Licemiernici, nauczeni y infzy okrutni myłłili aby mie zabili. *WróbŻołt* O, 61/5, oov; ftaráiac się wielką pracą o rozliczne rzeczy/ á ná to nie myłłi [człowiek] kto ielłcze tego będzie pożywał. *RejPs* 59; a potim ony [Turcy] miłłyá wziacz syedmygrodzką Zyemie y Sybyn y ynsche zamky y ziemie a wałcha M. nyemiłlyczie yzbi niebilo tak *LibLeg* 11/56, 10/154; Bo wálle pierwłle czwiczenie Stárác się o dobre mienie A przed się ná to nie myłłi Aby zá to dofyc czynić *RejRozpr* B4v, C3; Czo należy kv dobrei sławie/ o tym myłłczie [*haec cogitate PolAnt, Vulg Philipp* 4/8; to obmyłłacie *WujNT*] *SeklWyzn* 3v; Bo ná to trzeba myłłi gdy kto w fczczęściu pływa Iakoby miał wćirpieć gdy niefzczęłcie miewa *RejJóz* I5, D2v, I2, O5; *SeklKat* D4; Ma on othem myłłi dofyc Iakoby fwoy ftan wynołlyć. *RejKup* o5v, g2v, I3, p2v; *HistAl* B7v, C, C2v, F3, M8v, N2; *MurzHist* Cv; *LibMal* 1553/177; *DiarDop* 107; *GliczKsiąż* H8, L3v; Iákby mię z gruntu wywrócić o tym wślytko myłłili.

LubPs T5v, O2, hh6; *KrowObr* 34v, 35, 48v, 71, 78v; A nie darmość tak wybladł wżytko o tym myfląc/ Aby łtanu nie zelżyć *RejWiz* 74, 28, 99, 177v; *Leop* 4.*Esdr* 11/28, *Esth* 16/14, 1.*Cor* 7/34; *OrzList* h4v; *KochZuz* A2v; *RejFig* Bb5v; Bo myflił Saul iákoby wydać Dawidá [*Saul cogitabat deiicere Dawid*] w ręce Filiłtynom. *BibRadz* 1.*Reg* 18/25, *Ier* 32/35, I 438c *marg*; *OrzRozm* R2v; myflić [król] poczał tak łam z łiebie iáko z niektórych rády/ iákoby odciągnąć ná zad z ludem *BielKron* 306v, 27, 72, 112v, 127, 175v (11); *GrzegRóżn* H3v; *KochSat* B4, Cv, [C2]v; *Mącz* 42d; *GórnDworz* O7, S8, Aa6, Dd2, Gg5v, Ii3; *HistRzym* 19, 29, 59, 73v, 127; *RejPos* 30v, 101, 138v, 209v, 217, 251; Myflę iáko z pośrodká nieprzyiaćioł wynić. *BielSat* Gv; *KuczbKat* 310; Bo máłoć ciáło o tym myfli kiedy łie náie/ iefli ná łrebrze/ iefli ná gliniáney miłie iadło/ [...] Máło też o tym myfli iefli ná płtrey kołdrze ábo ná prołtym wezłłowku łpáło *RejZwierc* 105v, 41v, 58v, 63v, 87, 91 (15); *BielSpr* 2v; *KochMon* 19; *WujJudConf* 241v; *RejPosWstaw* [41²]v; á (to) Saul (czynił) myfląc áby tak wpadł Dawid do rąk Pelilłtymow *BudBib* 1.*Reg* 18/25; Abowiem mi žal zem mu kiedy dał corkę łwą zá żonę/ gdyłz tak myflił iákoby mię był zábił [*quaesivit enim occidere me*]. *BudBib* 1.*Mach* 11/10, 2.*Mach* 4/21; Myłlilifmy ná to komubychmy ie náłłufzniey offiarowác mieli. *BudBibKaw* A2; áłbo co myłłę/ wedle ciáłá myłłę [*quae delibero, secundum carnem delibero*]? *BudNT* 2.*Cor* 1/17; *CzechRozm* 68, 237; *PaprPan* Dd; *KarnNap ktv*; y o tem myłłá [*urzednicy wzięci z innych powiatów*]/ iákoby łię ztámtąd wyniełli [*sed et de migrando in sua cogitent*]/ y o to nic niedbáią/ iákie mnimánie po łobie zołtáwiá *ModrzBaz* 74v, 43, 59, 118v; *KochPs* 16, 22, 50; *SkarŻyw* 50, 171, 207, 333, 396, 553; *StryjKron* 122, 421; *CzechEp* 4; *KochFr* 11; *KochWz* 139; *WerGość* 250; *WisznTr* 32; bo łli bárzo byli/ Y iáko kogo podyłć/ to tylko myłłili. *BielSen* 17, 14; *PudłFr* 11, 44 [2 r.]; *GórnRozm* B3v, D2, I3v; *ZawJeft* 3; Pan Hetman powtorzył [...] vpominaiąc aby otym myłłono, zeby pieniádzmi nieomieszkáno, boby dla nich w drodze stać przyszło. *ActReg* 15, 80, 102, 104, 113, 129; *GostGosp* 84; *GostGospSieb* +4v; Priámowégo wnuká [*Ulysses*] zá rączkę prowadził/ Myłłąc zeby okrutnie ze łwiátá go zgłádził. *GórnTroas* 70; *GrabowSet* A2 [2 r.], C2, O3v; á gdy mu [*arcybiskupowi Gamratowi*] przypominano [...] / áby o tym myłłił/ iákoby dlužnikowi zápláćić: Dofycem ia/ powiáda/ myłłił/ gdziem pieniędzy miał dołtác/ niechayze też ón myłłi zkąd mu ie zápláćá. *KochAp* 11; *OrzJan* 58, 61, 67, 69, 101, 133; *LatHar* 190; A gdy was wodzić będą wydawaiąc/ nie myłłcie (*marg*) nie trołzczć łię. G. áni łię námyłłayćie. G. (-) przedtym cobylćie mowić mieli [*nolite praecogitare quid loquamini*; nic łie nie rozmyłłayćie *Leop*] *WujNT* *Mar* 13/11, *Matth* 10/19, 16/8, *Mar* 8/17, *Luc* 14/31, *Act* 5/33; Táłże ia też myłłąc Ziémłkiego práwá zebránié, komubych miał náłłufzniey ofiárowác y dedykowác, nie widzę ieno W. M. Pánóm moim. *SarnStat* 550; o tym myłłimy [*meditantes in animo fatigamur JanStat* 904] wnocy y wednie: ábyłmy im pokóy y odpoczynienié obłité vczynili. *SarnStat* 1120, 851, 1018; *WitosłLut* A2v; Mátká gdy łle łynowi w dáleká kráinę pieniádze: nie myłłi o tym iż zginá. *SkarKaz* 383b; á iż łię dowiedzieli ludzie że w ony trćinie byli oni Smocy/ miłłili o tym/ iákoby ich z onąd wynilćzćyć. *CzahTr* D4, D4v, K4v; *PaxLiz* A4v, B3v; *SkarKazSej* 658b, 662a, 664b, 694a; [yłzby mowil brathv szwemv roboe y myłłylastha yakoby oná trvczyna daly alexandrowy [*ut loqueretur fratri suo Roboe. Et cogitarent qualiter potionem illam ... offerrent*; áby łie zmwól z brátem łwym Roboafem/ y vmyłłili iákoby ten trunk podáli *HistAl* N] *HistAl* 1510 524; *Nolite cogitare:*

Quomodo quid loquamini [...] Niemislice co mowic mace *Krofej* F2v.] *Cf* *myślić komu ze zdaniem dopełnieniowym*; o *kim*, o *czym* ze zdaniem dopełnieniowym.

myślić komu ze zdaniem dopełnieniowym (1): [*dobre uczynki są*] *Milłyć* á żędać czoby łam rad wydział bliźnemu łwemu *SeklKat* N2.

myślić o kim, o *czym* ze zdaniem dopełnieniowym (8): *RejKup* o5v; Nie tylko też o tym cieie nálezym wżytko *myślić* łie nam godzi/ iákoby w dołtátku á w powadze było chowano *BielKom nlb* 4; Ale Pan moy *myślił* o mnye tu czáfu kázdego/ iákoby myę wywyodł z mego vpádku froygego *LubPs* L2; *Leop Prov* 21/12; *RejZwierc* 176, [272]; *ModrzBaz* [38]; *SkarKaz* 383a.

Z przysłówkiem w funkcji dopełnienia bliższego [*w tym: komu* (19), (*na*)*przeciw komu* (2), o *kim*, o *czym* (2)] (45): *BierEz* S; *PatKaz III* 111v; *BielŻyw* 43; aduerfum me cogitabant mala mihi [...] wżitci nieprzyjaciele moi naprzeciw mnie złe *myślili*. *WróbŻołt* 40/8, 34/4; *RejJóz* O2; *SeklKat* I2v; *RejKup* e3v; *HistAl* D7; *GliczKsiąż* Gv; *LubPs* L2v, L3; *RejWiz* 112v; *RejZwierz* 59v; Ten co okiem mruga złe *myśli* [*Annuens oculo fabricat mala*; knuie złości *WujBib*] *BibRadz Eccli* 27/24; A iżby był na wieczną pámiątkę zginienia tym ktorzy nam źle *myślą* [*qui nobis insidiantur*]. *BibRadz Esth* 16/22, *Ps* 34/4, 40/8, *Prov* 14/22; *BielKron* 67, 342v; *Mącz* 184a; nikomu on złe nie *myślił*/ niko⁸⁰ nie krzywdził *GórnDworz* Ee; *BudBib* 1.Mach 11/8; *StryjWjaz* B4; *ModrzBaz* 25v; *KochPs* 47, 48, 53, 81; *SkarŻyw* [236], 436; *StryjKron* A3v, 416, 567; *BielSen* 14; Bog z niebá tu pátrzy/ [...] iáko kto *myśli* y mowi/ y wżelkie rzeczy czyni *ArtKanc* Q5; *ActReg* 85, 116; *GórnTroas* 39; *GrabowSet* G3v; Komu wżytko omierznie/ ni ludzióm/ ni łobie/ *Myślić* dobrze niemoże *GostCast* 47, 66. *Cf* *Przysłowia*.

W połączeniach szeregowych (14): *RejZwierz* 24v; *BielKron* 186; *RejPos* 281; *GrzegŚm* A4v, 31; *RejZwierc* 94v [2 r.]; Grzech ięft [...] to co [...] *przeciw* Zakonowi Bożemu czynimy/ mowimy/ álbo *myślimy*. *WujJud* 63v; *BudNT* 1.Cor 13/7[6]; *ktory* áni czyni/ áni mowi/ áni *myśli*/ iedno te rzeczy/ z ktorych mu wolny *vmyłł*/ wolne funnienie roście *GórnRozm* A3; ma Pan o nim [*o pomocnym słudze*] *wiedzieć*/ y *myślić*/ y *plácić*/ y wychowanie dobre dáć powinien/ iáko iedney podporze łwoiey *GostGosp* 155; *OrzJan* 101, 133; *LatHar* 489.

W przeciwstawieniach: »*myślić* ... mowić (3), czynić, okazować się« (5): *RejKup* cc4v; *Mącz* 184a; *RejZwierc* 84v, Aaa3; Długo *myśl*/ á *prędko* czyn/ *ták* nas *Mędrzec* vczy *BielSjem* 29.

W charakterystycznych połączeniach: *myślić dobre* (o *dobrym*, *nic* *dobrego*, *dobrze*) (8), *co in(sz)ego* (*insze*) (3), *co przeciwnego* (2), *zdradę* (*zdradliwe* *rzeczy*, *zdradliwie*) (9), *złe* (*złość*, o *złem*, *nic a. co złego*, *złe* *rzeczy*, *złościwie*) (50); *myślić o sobie*; *myślić chytrze*, *długo*, *mało* (*co*) (4), *barzo mało*, z *nadzieją*, *w nocy i we* *dnie* (2), *pilnie* (*z pilnością*) (6), *prożno* (4), *szczerze*, *ustawicznie* (9), *wiele*, *wszystko* (2), *zawždy* (3); *namniej* *nie* *myślić*.

Przysłowia: Szpethna przyłada ktho czudnie moui a złe *myśli* *RejJóz* O2 *marg*.

zproftá *głupi*/ *indziéy* *przeię* *mierzy*/ *indziéy* *myśli*. *OrzJan* 21.

Zwroty: »ani *myślić*« [*o czym*] (3): *LubPs* I3; *ActReg* 182; COby ty/ *vrodziwa* *Hánno* ná to *dálał*/ Aby tá *twoiá* *gładkość* *wiecznie* *ztobę* *trwálał*? *Wierzę* w tym wieku *młodym* áni *myśliłz* o tym *KochFrag* 20.

»*myślić* o *gardle* [*czyim*]« = *nastawać* *na czyje życie* (1): Miał *Dáryus* ná łwoim *dworze* *dwu* *rycerzu* [...] ktorzy *chcąc* łie *Alexándrowi* tym *záchowác*/ *myślili* o iego *gárdle*. *BielKron* 125v.

»mówić (sobie) myśląc« (2): [*młodzieniec*] Mowi myśląc/ mnićć tám być *RejWiz* 108v; *HistRzym* 3.

»myślić myśli« (3): ij przeł moc łbawyenney mały ij myłofcywey łmyercy twoyey miłł o mey dułłi miłły pokoya anyeucyłnyenya alye myłofyerdzya *BierRaj* 17v; *Leop Ier* 29/11; Bo ia wiem myśli/ ktore ia myślę ná was [*ego novi cogitationes quas ego cogitans (marg) cogito (-) super vos*] *BudBib Ier* 29/11.

»myślić sercem [*jakim*], głową« [*w tym: sercem i głową (1)*] [*szyk zmienny*] (3 : 1): *OpecŻyw* 1v; mąż nieuzyteczny/ [...] złym łercem myłłi złe [*pravo corde machinatur malum*]/ á ná káždy czas niezgody łeie *Leop Prov* 6/14; Miłoc kogo prawdziwym á cnotliwym zową/ Myłłże więc też ty o tym y łercem y głową. *RejWiz* 99.

»myślić w sercu (swoim) (a. w sercach)« [*szyk zmienny*] (9): Nie dármo ty cudnie mowisz/ Ale ine w łercu myłłisz *BierEz* Q4; *OpecŻyw* 43; *WróbŻołt* 4/5, 139/3; *KochZuz* A2v; *GrzegŚm* 30; *KochPs* 50; *KochFr* 11; *LatHar* 190.

»myślić sam z sobą« (1): że one dwie piorá ktore pozofłálj/ łamy z łobą myłłiły/ áby też Krolowály [*apud semetipsas cogitabant et ipsae regnare*] *Leop 4.Esdr* 11/28.

»myślić sobie« (1): Myłłi łobie nieborak/ co dáley ma czynić *RejWiz* 177v.

»myślić (sam) w sobie« (2): Nie nawidzwał tedy Ezau brátá łwego łakobá zówždy/ y myłłił łam w łobie zábic go [*dixitque in corde suo ... occidam Iacob fratrem meum Vulg Gen 27/41*] po łmierci oycowey. *BielKron* 14v; myłłilem łam w łobie/ iákobych łe á łkim pułcił do Indyey kráiny obłitey *BielKron* 457.

»swoje myślić« (1): y temu pochlebuie y owemu: á łwoie myłłi/ iákoby obu ołzukał. *SkarKazSej* 262a.

»troskliwie myślić« (2): a ktołz też z wás łrołkliwie myłłiac [*anxiatus (marg) cogitans (-)*]/ może przydac ku wzrołtowy łwemu łokiec iedén? *MurzNT Matth* 6/27, *Luc* 12/25.

Szeregi: »ani (nie) chciec, a (ani) myłłic« [*szyk 3 : 2*] (5): *March¹Wiet* Av; *LibLeg* 11/22; Bolesław Krol niemyłłił áni chciał bitwy zwodzić. *StryjKron* 175; nigdy ia z nim [z *Jezusem*] rownáć łię niechcę: áni o tym myślę *CzechEp* 338, 338. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»czuć, myłłic« (1): Ołim czuć/ ołim myłłic ułtawicłźnie łrzeba/ łakoby łię mołł wrocić *KochSat* B4.

»czynić (a. uczynić), (a, albo, ani) myłłic« [*szyk 7 : 1*] (8): *SeklKat* D4, I2v; *RejPos* 133; *WujJud* 63v; Gdyż tego Dawid [...] nie czynił/ áni o tym myłłił. *CzechEp* 166; FRáłzki to włzytko cokolwiek myłłemy/ FRáłzki to włzytko cokolwiek czyniémy. *KochFr* 4; *ActReg* 164; że włzytkie łprawy iego [cesarza tureckiego]/ co czyni/ co myłłi do tego łe łciągáią *OrzJan* 8. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 7 r.*].

»(nie) dbać i (ani) myłłic« (2): *RejPosWstaw* [41²]v; ktorzi nic niedbáią y nic niemyłłá [*qui solliciti nihil sunt*] o rzeczách łudzi łobie poddánych *ModrzBaz* 22v.

»myłłic abo (i) moc« [*szyk 1 : 1*] (2): *ActReg* 68; łakoby Pan náłz takie cudowne łprawy prozno obiecował/ nie myłłac ábo nie moğac ich wypełnić. *WujNT* 365.

»myśleć, ani (i) mówić« [szyk 1 : 1] (2): poczęciwy pan [...] iuż nie vmie nicz mówić áni myśleć/ iedno co ławie á poczęciwości należy. *RejZwierc* 50v; *ArtKan* Q5. [Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.; w przeciwstawieniach 3 r.].

»nie myśleć, nie nadziewać się« (1): then zwolennik Pánki/ nigdy o tym nic nie myśleć/ nigdy fie tego nie nádzyewáiąc/ ieft náznáczon [...] ná łtan Apóstolki *RejPos* 286v.

»nie myśleć ani się pytać« (1): á o tym namniey nie myśleli áni fie pytháli/ iákoby byli ich [świętych] żywotow á ich łpraw náłładowáli *RejPos* 209v.

»myśleć i pracować« [szyk 1 : 1] (2): Nawięczy łtharzy doctorowie pracowali i myśleli o lekarzłtwiech ktoreby kaziły iad wćiekłego pła *FalZioł* V 88v; *KrowObr* 186v.

»(i) myśleć, (i) radzić« [szyk 4 : 4] (8): Wiémci oczym myśleć ij radzić *OpecŻyw* 83; *RejZwierc* 41v; Bo słuźna rzecz ieft/ áby ten ktory o wżytkich rádźić y myśleć ma [qui consulere debet ac prospicere omnibus]/ był nád wżytkie infze mędrłzy *ModrzBaz* 22v, 15, 24v; *GostGosp* 84; *GostCast* 72; ktorzyście [posłowie] tu ná to fię ziácháli: ábyście o tym myśleli y rádźili/ iákoby lud wżytek nie ginął *SkarKazSej* 664b.

»ani (nie) myśleć ani słuchać (a. słyhać)« [szyk 1 : 1] (2): *NiemObr* 39; Ani chcą drudzy myśleć/ áni łluchać o tym/ O to dbáią co dźiś ieft/ nie co ma być potym. *KołakSzczęśl* A3v.

»sprawować i myśleć« (1): abychmi wżyłtko łprawowały y miłli wedluk woley twoiey *SeklKat* C3v.

»(nie) myśleć a (i, ani) starać się, staranie mieć« [szyk 5 : 3] (6 : 2): łtaramy się y othem myśleć, aby takowa náłła czeladz nam na przilłte czasi połłulłnieilłła y powolnieilłła bełła *ListRzeź w.* 15; *GliczKsiąż* E3; *RejPos* 217; *KuczbKat* 310; á czemużbyś ty o obronie ták pilnie myśleć y łtarác fie miał? *CzechRozm* 232; Wiemy ilż otym zówždy wżytcy práwie Papieżowie myśleli/ y łtaranie mieli. *SkarJedn* 380; *GórnRozm* I3v; *SkarKaz* 550b.

»myśleć i usiłować« (1): Ták y teraz nas y wżytko Chrześcijáńłtwo poźrzec y zhołdować myśleć y vsiłuią [*Turcy*] *VotSzl* Bv.

»myśleć i wypełniać« (1): ále iáko wiecie/ zli zówždy zle myśleć y wypełniáią [*mali ... cogitant mala et committunt*; ysze szli szle rzeczy myszłłą *HistAl* 1510 65] *HistAl* D7.

»myśleć i wyrządzać« (1): żeby raczey [...] złe tu ćierpieli/ niżby komu infzemu co złe^{go} myśleć y wyrządzać mieli. *CzechEp* 27.

»(ani) myśleć a (ani) żędać« (2): bich tez any miłłł any żędal yedno cobich tobye wđzyacznego baczil *BierRaj* 16v; *SeklKat* N2.

»albo życzyć albo i myśleć« (1): gdybym co złego miał/ I. M. ábo życzyć/ ábo y myśleć? *CzechEp* 8.

W przén (19) : Bo oná [*dusza*] iz ieft z gory/ wzgorę wżytko myłli/ Ale ciáło łwowlne wżytko iey pokryłli. *RejWiz* 118.

myśleć co (6): á łnadziej nic nienáłzł/ áby co inego łerce myłłł niżli vłtá powiedáią. *RejPs* 22; *KrowObr* 12v; *KochMRot* Bv; Miłłść nie zayźrzy/ złłści nie wyrządza/ nie nádyma fię: [...] nie wzrułza fię *ku gniewu*, nie myłłi złe^{go} *WujNT* 1.Cor 13/5. Cf *myśleć co komu, co przeciw komu*.

myśleć co komu [= *przeciw komu*] (1): nikomuby podełcia [*cnota*] niemyłłłá [*nemini dolos meditari ... iuberet*] *ModrzBaz* 136v.

myśleć co przeciw komu (1): Rychléy coś przeciw niemu myśli głową moią/ Nie da wytchnąć ni żążyć lubégo pokoiá. *GosłCast* 29.

myśleć komu [= o kim] (1): Serce też nie iedno łobie łámo myśli w potrzebach łwoich. *RejPos* 281.

myśleć o czym (3): *SkarŻyw* 13; Serce obżerce káżdego tylko myśli o káldunie *WerGość* 214; *LatHar* 394.

cum inf [w tym: z elipsą *inf* (1)] (5): *BielŻyw* 169; á co ielzczę zemną Szcześnie myśli poczynác/ ty łam wiefz/ moj pánie. *KochOdpr* Bv; iłz go [św. *Pawła Pustelnika*] pogáńftwu/ iáko Chrześciániná/ ná śmierć/ [...] myślił [mąż siostry] *SkarŻyw* 50; *KochJez* A3; WÓynę powiedzyeć myśli ferce moie/ Do ktorey mieczá nie trzebá/ ni zbroie. *KochSz* A2.

Ze zdaniem dopełnieniowym (2): Iuż ferce ząwždy myśleć muši iáko by łie w myłłach łwoich/ y w łpráwch łwoich podobáło iemu [*Bogu*]. *RejPos* 236; Myślze o ty^m/ dułzo moią/ [...] ábyś łię naprzod ná one przez kilká tyśięcy łat czekáne/ [...] táiemnice gotowáła. *LatHar* 393.

Z przysłówkiem w funkcji dopełnienia bliższego (1): gdy kto piękne łłowa Vmie więcz łtawić komu a złe myśli głowa *RejJóz* O2.

W połączeniu szeregowym (1): To też ieft rzetz niepodobná/ áby Pápiełz łiedząc W rzymie/ [...] miáł być ná kołdym mieyscu rázem [...] y wıdzieć iáko głowá co łtłonki myłłá/ mowią/ y łzinią *KrowObr* 12v.

W charakterystycznych połączeniach: myśleć wszystko, złe (źle) (2).

3. *Mniemać, sądzić, uważać; rozumieć; cogitare* *Vulg, PolAnt, Modrz, Cn; discernere, existimare* *PolAnt* (80) :

myśleć co (24): *LibLeg* 11/142; *MurzNT Matth* 9/4; Abowim nye z inąd łye łłczyły kácyrłtwá/ [...] yedno z łąd/ iłz káplaná bóžego łudzye nyepołłufni/ áni myłłá o tym [á tego nie baczá *SkarJedn* 62]/ iłz yeden yełt w kołcyele doczełny káplán *KromRozm III* M2; *LubPs* N5; *KrowObr* 228v; *Leop Matth* 9/4; *Mącz* 111b, 347b; *OrzQuin* H2; *RejPos* 310v; *KuczbKat* 15; Iákoby temu zábiegáiąc co pánná myłłiá/ y iákoby łák k niey mowiąc: ty łák mniemałz/ że łłodu w żywoćie łpráwıć nikt nie moze iedno mąż *CzechRozm* 158v; Bo złe rozumieć o łák dziwney Pánience/ y łákich cnot niełłychánych białey głowie/ niełmiáł (*marg*) Iozeph co myłłił bącząc brzemienną małżonkę łwoię. (–) *SkarŻyw* 243; *ActReg* 29; *WujNT Matth* 9/4, *Mar* 2/8, *Luc* 5/22; *SkarKaz* 157a, 489b; Gdy owo owce łtrzygá co więcz myłłi báran/ Rozumie to że y on z nimi bęđzie karan. *CzahTr* E4v. *Cf myśleć co o kim, o czym.*

myśleć co o kim, o czym (4): *CzechRozm* 119v; coł inłzego mamy myśleć o łych łtorzi to práwo łtánowili [*quid aliud de conditoribus huius legis cogitare potest*] *ModrzBaz* 81; A wiefzli ty co ia o łobie y o innych myłłę? Ieść niechcełz/ nie dla połtu/ ále dla żáłołci *SkarŻyw* 196; *WerGość* 246.

myśleć o kim, o czym (14): *RejFig* Bb3v; áby kto o mnie nie myłłił náđto czym mię być wıđzi [*ne quis me existimet supra id quod videt in me*; áby kto o mnie nie rozumiał więcey náđ to *WujNT*] *BibRadz* 2. *Cor* 12/6; *Mącz* 484b; *CzechRozm* 232; *CzechEp* 154, 255. *Cf myśleć co o kim, o czym; o kim, o czym ze zdaniem dopełnieniowym.*

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikami i odpowiednikami: tak (6), *to; iż(e)* (20), *że* (8), *aby* (4), *żeby* (4), *by* (2), *iżby, jako, zdanie bezspójnikowe*] (41): myłłylsmy ze yełth [*wojewoda mółdawski*] pan chrzełczyánłki náłego łakonv, a on bil łvrczin łhelko wnałze łchathy obleczon

LibLeg 6/190v; *BielŻywGlab nlb* 10; *March*² D2v [3 r.], D3; *RejPs* 178v; á ftąd począłem myślić iże ty w łobie małż [*cogitavi quod ... habebas*] nieiáką cząftkę bołtwá *HistAl* M7, C8; *Leop* 1.Reg 20/26; *RejFig* Bbv; Iazon záfię czynił mord nad miełczżány łwemi/ [...] áni myłłac że łzczęście z zginieniem ludu iego złączone miało być wielkiem niełzczęściem lecz mniemáiąc żeby nád nieprzyaścioły/ a nie nád miełczżány zwycięłthwo odzierzeć miał. *BibRadz* 2.*Mach* 5/6; chociaż był Nikánor w łwey wielkney hárdości ták wywyzłżony/ myłłac iż miał nád włzytkimi hufy Iudałżowymi zwycięłtwo otrzymác [*decreverat commune de Iuda statuere trophaeum*]. *BibRadz* 2.*Mach* 15/6; *OrzQuin* Ev; *SienLek* 44v; *GórnDworz* M8v; *GrzegŚm* A4; *KuczbKat* 175; *RejZwierc* 236v; *CzechRozm* 25v, 215, 232; *SkarŻyw* 203, 383; *CzechEp* 126; *ArtKanc* K10v, Q9; *GrabowSet* C2; tym práwem [...] nie to myłłili/ áby królowie wálży połługę wálżę v was kupowác mieli *OrzJan* 60; *KołakSzczeńł* C2; *WujNT Ioann* 11/50; Bo nie dármó fię vczniowie przełtráłżyli/ y myłłili/ że to nie práwy w cíele Chryftus *SkarKaz* 204a; *CiekPotr* 38; Nie myłł/ by krom winności/ łpádłá ná cię trwogá. *GosłCast* 20; Toż o łwym tym krolełtwie myłłacie: iefli fię w nim łzerzyć wielom wiar dácie/ pewnie ie rozdwoicie ábo rozłtroicie/ y rozdzielone ná części ginác mułłi. *SkarKazSej* 685a, 674b, 699a. Cf *myłłić o kim, a czym ze zdaniem dopełnieniowym*.

myłłić o kim, o czym ze zdaniem dopełnieniowym (4): *CzechRozm* 232; *ModrzBaz* 58; Przydáie potym Dániel ty łłowá: y ták rozumieć o łobie będzie [*Antioch*] (álbo wedle inłżych przełłádu/ myłłić o tym będzie) iż może odmienić czáły y zakon *CzechEp* 381; ze per iusta media o łobie nie myłłemy by nám nie miano tego dziełżec co Hetman obiecał *ActReg* 89.

Ze zdaniem dopełnieniowym w połączeniu z przytoczeniem (1): Myłłił/ iż te łáchmány/ y ten łprzęćik włżytek/ Y mnie y towarzysłłtwu nie przyđdzie w pożytek. *KlonWor* 43.

Z przytoczeniem [w tym: tak (2)] (3): otom ia ták myłłił [*Ecce dixi apud (marg) cogitavi in (-) me*; Miálem za tho że *Leop*; Mniemálem że *WujBib*]/ wychodząc wyidzie/ á ftánie/ y wołác będzie imieniem Iehowy Boga łwego/ y podyimie rękę łwoię ná mieyłce/ á (ták) zbáwi mię trędu. *BudBib* 4.Reg 5/11; *SkarJedn* 158; *WyprPl* A2v.

Z przytoczeniem wprowadzonym przez part praes act verbi dicendi: rzekąc (1): a the biłczye łprawe przełż omyelkanya łprawyly. y thego biłczye nyemiflyly rzekancz thi rzeczi ná łthrony łzye łthali: nyech banda tham łprawyone. *LibLeg* 11/142.

W połączeniu z przysłówkiem w funkcji dopełnienia bliższego (12): *RejPs* 198; Verberare cogitationis convitio, Zlie o tim myłłić. *Mącz* 484b; podniosło łie łerce iego/ ták iż mniemáł by nikogo więłtze⁸⁰ w páńłtwie nádeń nie było/ á gdyż ták myłłił iádąc/ wpadł w ieden doł *HistRzym* 66v; *KuczbKat* 351; *BudNT Mar* 2/8; *WujNT Mar* 2/8. Cf *Ze zdaniem dopełnieniowym*.

Zwroty: »myłłić w sercu« (6): *MurzNT Matth* 9/4; *Leop Matth* 9/4; *BibRadz Luc* 5/22; Czemu to myłłicie w łercách wálżych [*Quid ista cogitatis in cordibus vestris*]? *WujNT Mar* 2/8, *Matth* 9/4, *Luc* 5/22.

»myłłić u łiebie« (2): poznawłży wnet Iezus [...] iż ták v łiebie myłłili/ rzekł im/ czemu to rozmyłłacie w łercách wálżych [*quia sic ratiocinantur*]? *BudNT Mar* 2/8; A záś zá mądrego włżytcy łądżá/ łkromnie o łobie rozumieć/ á o drugich ták v łiebie myłłić/ iż [*de aliis vero illam cogitationem*

habere, ut...]/ choćaby fię też zdáli nie práwie być bez wády/ á wżákże wżdy iednák máią swoie godność[i] *ModrzBaz* 58.

»myślić sobie« [szyk *zmienny*] (5): A nic nie rzekl Saul w on dzień: myfląc łobie [*cogitabat enim*]/ żeby fie mu [*Dawidowi*] podobno przydało ná on czás nie być czyftym/ áni oczyszćionym. *Leop* 1.*Reg* 20/26; *CzechRozm* 232; *SkarŻyw* 203, 383; *ActReg* 29.

»myślić w sobie« (2): á nie chćiey ták w łobie myślić/ iżby cię miał Pan opuścić *ArtKanc* K10v; *WujNT Mar* 2/8.

Szeregi: »(nie) mowić a(l)bo (ani, i, nie tylko) myślić« [szyk 5 : 3] (8): y ktho thą maryą panną pod gnyeuem bozym kyedy bycz łzmye mouycz [...] nyechay mouy kto chce ya moyucz [!] any myflzlycz nyefzmyem *PatKaz* I 15; *KrowObr* 228v; *Existimationem omnium vereri*, Obáváć fie co każdy z ofobná myślić álbo mówić będzie. *Mącz* 111b; *OrzQuin* H2; niechaj żaden nie mowi/ áni myfli/ áby to byłá rzecz niepotrzebna y niepożyteczna *GrzegŚm* A4; *CzechRozm* 232; *SkarJedn* 158; *SkarKaz* 157a.

»myślić albo powieđać« (1): będe fie oto ftárał ábych nietylko otem myflił álbo powieđał ále y fkudkiem to okazał *RejPs* 178v.

»rozumieć i myślić« (1): Boże tego vchoway ábyłmy ták rozumieć y myflić mieli: żeby nam to zárownó miáło być czynić/ iáko y nie czynić *CzechRozm* 215.

»tuszyć i myślić« (1): y ták byś łobie zá wżdy tufzył y myflił. Iż choćby co ná cię z woley Bożey przyżło: on by cię záś łam z tego wżytkiego wybáwił *CzechRozm* 232.

»nie wiedzieć ani myślić« (1): Wy nic niewiećie/ áni myślićie [*Vos nescitis quidquam nec cogitatis*] iż nam iest pożyteczno żeby ieden człowiek vmárł zá lud *WujNT Ioann* 11/50.

»wierzyć ani myślić« (1): A wierzyc sie też niegodzi/ áni o tym myślić/ áby tám Ciáło Pána Chriřtułowe řtworzone być miáło *KuczbKat* 175.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (1) : Puto – Odczinam galezie. Putare item ad animum transfertur, pro cogitare, considerare et animo revolvere. Mislie, mniemam. *Calep* 878b.

Synonimy: 1. rozumować, rozważać, zastanawiać się; 2. dumać, radzić, starać się, troszczyć się, żędać; 3. baczyć, »mieć za co«, mniemieć, rozumieć, sądzić, tuszyć.

Formacje współrdzenne: domyślić się, namyślić się, obmyślić, odmyślić, omyślić, pomyslić, przemyślić, rozmyślić, rozmyślić się, umyślić, wymyślić, zamyślić, zamyślić się, zmyślić, zmyślić się; myślać, namyslać, namyslać się, nawymyslać, obmyslać, omyslać, pomyslać, powymyslać, przemyslać, rozmyslać, rozmyslać się, umyslać, wymyslać, zamyslać, zmyslać, zmyslać się; domyslawać się, obmyslawać, omyslawać, pomyslawać, przemyslawać, przymyslawać, rozmyslawać, zamyslawać; domysliwać się, omysliwać, pomysliwać, przemyслиwać; rozmyslować się.

Cf **BOGOMYŚLNY**, **DŁUGOMYŚLNY**, **JEDNOMYŚLNY**, **KRZYWOMYŚLNY**, **LEKKOMYŚLNY**, **MYŚLĄCY**, **MYŚLENIE**, **MYŚLONY**, **WIELKOMYŚLNY**, **WOLNOMYŚLNY**, **WYSOKOMYŚLNY**